

Velká novela stavebního zákona- širší povolovací rámec a procesy podle stavebního řádu se zaměřením na účast veřejnosti

Mgr. Vojtěch Vomáčka, Ph.D., LL.M.

24. 2. 2018 Brno

Status Quo

Čekání na rekodifikaci stavebního práva (stále? opět?)

Resortně podmíněná integrace (nebo nedomyšlení důsledků)

Nelehká pozice správních orgánů, stavebníků i veřejnosti:

- časté změny a fragmentace právní úpravy (nejen StavZ),
- nedostatečná podpora hmotná, personální a informační (prováděcí předpisy, metodiky, přehledy judikatury).

Faktické vytváření třetí instance - přesouvání těžiště stavebních kauz do soudního přezkumu

Problémy s dodržováním unijního práva:

- na úrovni zákonné úpravy
- správní orgány a soudy vykládající a aplikující právo EU (požadavky na posuzování vlivů, stará EIA, Natura 2000, účast veřejnosti)

Osnova

- **Změny stavebního zákona ve vztahu k povolovacím režimům a užívání staveb**
- **Integrované procesy: varianty územního a stavebního řízení**
- **Související procesy z pohledu návaznosti procesní a věcné**
 - EIA**
 - IPPC**
 - „Biologické hodnocení“**
 - Kácení dřevin**
 - Výjimky z ochrany ohrožených druhů**

Působnost/příslušnost stavebních úřadů

- Žádná změna v počtech
- MMR ztrácí působnost k vydání územního rozhodnutí v prvním stupni
- Kraj ztrácí možnost zřídit nový stavební úřad na obecním úřadě obce se základní působností
- U nově pojatého společného řízení obecný stavební úřad ztrácí působnost k územnímu řízení o umístění stavby
- Speciální stavební úřady zůstávají zachovány
- Povolování staveb na dráze přechází do působnosti obecných stavebních úřadů

Před novelou umisťoval stavby jen obecný stavební úřad, po novele budou smět umisťovat stavby nejen obecné stavební úřady (na různých úrovních), ale všechny stavební úřady (tzn. i jiné a speciální), včetně Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva dopravy, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, vodoprávních úřadů, drážních úřadů a řady dalších.

Působnost/příslušnost stavebních úřadů

Společné povolení lze vydat u staveb v působnosti obecného stavebního úřadu a dále u staveb podle § 15 odst. 1 písm. b), c), d) a podle § 16 odst. 2 písm. d)

Dopravní stavby – společné řízení vede speciální stavební úřad

Energetické stavby – společné řízení vede MPO

Vodní díla – společné řízení vede speciální stavební úřad (u souboru podle toho, zda je vodní dílo stavbou hlavní nebo vedlejší)

Změny v institutu závazných stanovisek

Závazné stanovisko orgánu územního plánování - § 96b

- Podle dřívější úpravy si soulad s ÚP stavební úřad posuzoval sám
- Forma – závazné stanovisko - podklad rozhodnutí nebo jiného úkonu
- **Procesně před územním rozhodnutím (před jednou ze 4 variant) a dále pro procesy podle ustanovení § 126, § 127 a § 129 (změna v užívání stavby, nařízení odstranění stavby, terénních úprav a zařízení) nebo pro procesy podle zvláštního zákona, když půjde o posouzení změny v území**
- Speciální stavební úřady (§ 15 odst. 2 SZ): *Jestliže se nevydává územní rozhodnutí ani územní souhlas, postačí vyjádření obecného stavebního úřadu o souladu navrhované stavby se záměry územního plánování závazné stanovisko podle § 96b.*
- Časové omezení platnosti závazného stanoviska až 3 roky (jinak 2 roky od vydání)

Závazné stanovisko orgánu územního plánování - § 96b

§ 6 odst. 1 Obecní úřad obce s rozšířenou působností jako orgán územního plánování v přenesené působnosti **e) vydává závazné stanovisko podle § 96b, není-li příslušný krajský úřad**

§ 7 odst. 1 Krajský úřad v přenesené působnosti vydává závazné stanovisko podle § 96b u **záměrů nacházejících se ve správních obvodech několika obcí s rozšířenou působností (více krajských úřadů, bude-li záměr ve správních obvodech více krajů - kompetence se na ministerstvo nepřenáší)**

- Pokud je stavební úřad a úřad územního plánování součástí jednoho úřadu, nebo pokud je stavební úřad i orgán územního plánování vydávající závazné stanovisko součástí krajského úřadu, nebude závazné stanovisko orgánu územního plánování obstarávat žadatel o vydání rozhodnutí nebo souhlasu, ale obstarávat jej bude stavební úřad. To se týká i jiného stavebního úřadu povolujícího např. vodní díla nebo silnice v případě, že je tento stavební úřad a orgán územního plánování součástí jednoho úřadu.
- Výjimku tvoří případy, kdy žadatel obdrží závazné stanovisko orgánu územního plánování jako součást koordinovaného závazného stanoviska.

Závazné stanovisko orgánu územního plánování - § 96b

- Obsahové náležitosti: posouzení, zda soulad s PÚR, ZÚR a ÚP
- Podmínky pro uskutečnění záměru (pozor na překročení kompetence!)
- Ne všechny cíle a úkoly územního plánování jsou naplňovány územním rozhodnutím nebo společným rozhodnutím, některé jsou naplňovány jinými nástroji územního plánování, zejména územně plánovacími dokumentacemi. Závazné stanovisko tak bude zohledňovat z cílů územního plánování zejména koordinaci využití území a v nezastavěném území § 18 odst. 5, z úkolů územního plánování pak zejména úkoly uvedené v § 19 odst. 1 písm. d), e) a i); ostatní ustanovení § 18 a 19 budou zohledňovány v omezenější míře (zejména v území, které není pokryto platným územním plánem) nebo vůbec (naplňování náleží např. výhradně územně plánovací dokumentaci).
- Rozsudek NSS ze dne 26. 7. 2016 č. j. 2 As 21/2016 – 83: pokud byla vydána územně plánovací dokumentace, musí stavební úřad vycházet primárně z ní a nemusí již specificky odůvodňovat souladnost záměru s cíli a úkoly územního plánování.

Závazné stanovisko orgánu územního plánování - § 96b

- **nikoliv** pro záměry dle v § 79 odst. 2 SZ (nevyžadují územní rozhodnutí ani územní souhlas) a v zastavěném území nebo zastavitelné ploše pro záměry nevyžadující stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu
- Pro každý záměr v území samostatné stanovisko (nejsou sobě na překážku)
- Závazné stanovisko, které se dostalo do rozporu s novou PÚR, ZÚR a ÚP => nahrazeno z moci úřední novým závazným stanoviskem
- Platí jen pro ty, které jsou vždy aktuálně platné, přesto třeba vést evidenci – administrativní náročnost / finanční náklady?
- V rozporu s deklarovanou tendencí zjednodušení procesů?

Závazné stanovisko orgánu územního plánování - § 96b

- **Kontrola podmínek:**
- *Stanoví-li dotčené orgány ve svém závazném stanovisku podmínky, jsou příslušné kontrolovat jejich dodržování; stavební úřad poskytne součinnost potřebnou ke kontrole těchto podmínek. (§ 4 odst. 6 SZ)*
- **Jedná se o otázku souladu – otázka zákonnosti vydaného rozhodnutí**
(presumpce správnosti, nikoliv kontrola podmínek ZS např. dle § 133 StavZ – Kontrolní prohlídka stavby). Přezkum v rámci přezkumu vydaného rozhodnutí.

Náležitosti žádosti o vydání závazného stanoviska

- Ze zákona nejsou jasné – musí dostačovat pro ověření souladu s ÚPD (projektová dokumentace umožňující posouzení souladu)
- Postup podle SR – přiměřené lhůty k doplnění žádosti
- ÚÚP posuzuje výhradně soulad s ÚPD, nikoliv jednotlivé aspekty územního řízení

§ 96b: Spekulace

- Speciální úprava k § 4 odst. 4 StavZ (*Navazující stanoviska nebo navazující závazná stanoviska mohou dotčené orgány v téže věci uplatňovat pouze na základě nově zjištěných...*)
- Možnost vydání navazujícího ZS z jiných důvodů? Patrně ano
- Doba pro „náhradu“ je omezena vydáním rozhodnutí/souhlasu (§96b odst. 7 SZ) nebo až pravomocným ukončením řízení, pro které se závazné stanovisko vydávalo?
- Jak by se řešilo, pokud by se pravomocné rozhodnutí řešilo u správního soudu?

Příklady s komentářem: <http://www.uur.cz/images/8-stanoviska-a-metodiky/od-01-01-2018/01-zavazna-stanoviska-2018-01-12.pdf>

§ 96b: Spekulace

Nepopiratelným problémem nové právní úpravy závazných stanovisek je mimo jiné podstatná změna režimu odvolacího řízení k územním rozhodnutím (také ke společnému povolení), a to zejména v případě hl. m. Prahy a územně členěných statutárních měst. Zatímco doposud přezkoumával odvolání z hlediska působnosti orgánu územního plánování komplexně jeden nařízený odvolací orgán, v budoucnu bude zvlášť přezkoumáváno závazné stanovisko orgánu územního plánování příslušným nadřízeným orgánem. Například v podmínkách hl. m. Prahy to znamená, že v odvolacím řízení vedeném Magistrátem hl. m. Prahy k rozhodnutí městské části, pro které vydal závazné stanovisko Magistrát hl. m. Prahy, bude toto závazné stanovisko přezkoumávat podle § 149 odst. 5 správního řádu, respektive podle § 4 odst. 9 stavebního zákona Ministerstvo pro místní rozvoj.

Omezení přezkumu závazných stanovisek => nová ustanovení (na základě poslaneckých pozměňovacích návrhů) § 4 odst. 9 až 11 NStavZ (speciální úprava k § 149 správního řádu):

- (9) Nezákonné **závazné stanovisko dotčeného orgánu, vydané pro účely řízení podle tohoto zákona, lze zrušit nebo změnit správním orgánem nadřízeným dotčenému orgánu pouze v rámci odvolacího řízení** proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, postupem podle **§ 149 odst. 4 správního řádu**. Na postup nadřízeného správního orgánu se přiměřeně použijí ustanovení o přezkumném řízení podle § 94 a násl. správního řádu, včetně lhůt podle § 96, s tím, že **lhůta jednoho roku se počítá ode dne vydání závazného stanoviska dotčeného orgánu**.
- (10) Nezákonné **závazné stanovisko nadřízeného správního orgánu** lze zrušit nebo změnit **v přezkumném řízení**, k němuž je příslušný nadřízený správní orgán správního orgánu, který vydal závazné stanovisko. Na postup nadřízeného správního orgánu se přiměřeně použijí ustanovení o přezkumném řízení podle § 94 a násl. správního řádu, včetně lhůt podle § 96, s tím, že **lhůta jednoho roku se počítá ode dne vydání závazného stanoviska** správního orgánu nadřízeného dotčenému orgánu.
- (11) Zrušení nebo změna závazného stanoviska správního orgánu nadřízeného dotčenému orgánu v případě, že rozhodnutí, které bylo podmíněno závazným stanoviskem dotčeného orgánu, **o jehož zrušení nebo změně nadřízený správní orgán rozhodl**, a které současně založilo jeho adresátům právo podle tohoto zákona a **již nabylo právní moci, není důvodem obnovy řízení**.

Omezení přezkumu závazných stanovisek

- pouze ta závazná stanoviska, která jsou podkladem pro rozhodnutí vydávaná v navazujících procesech veřejného stavebního práva, nikoliv pro ta závazná stanoviska, která jsou podkladem pro „souhlasy“ a pro veřejnoprávní smlouvy,
- ne pro politiku územního rozvoje a opatření obecné povahy

Vydané pro účely řízení podle tohoto zákona – jak je to se ZS EIA?

Že se s námitkami proti EIA k umístění musí do územního řízení, vyplývá např. z 7 As 13/2013 – 32 (stání pro 100 aut jako součást stavby), 2 As 7/2011 – 274 (SP na sklad vyhořelého jaderného paliva), 1 As 164/2012 – 54 (námitky výběru trasy a stavby v CHKO u SP na drobné stavby zrovna u D8 – podobně 1 As 6/2011 – 347, 1 As 83/2011 – 565).

Existuje ale i judikatura, která jasně říká, že stanovisko EIA je napadnutelné i v režimu stavebního nebo dalších řízení, ale pouze v rozsahu podmínek, které se netýkají jiných řízení. Tak třeba 5 As 59/2013 – 57 nebo 5 As 54/2013 – 78: *„Toto stanovisko v relevantním rozsahu podkladem je, možnosti jeho přezkumu v rámci žaloby proti rozhodnutí o výjimce podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny (prostřednictvím § 75 odst. 2 s. ř. s.) jsou však výrazně omezeny.“* (v době, kdy řízení podle § 56 ZOPK bylo navazujícím řízením)

Omezení přezkumu závazných stanovisek

- není možnost zrušit závazné stanovisko jinak než na návrh účastníka v odvolacím řízení, tedy je **vyloučena** možnost zrušení závazného stanoviska **ex officio**?
- v některých případech je zcela vyloučena možnost jakéhokoliv přezkumu nezákonného závazného stanoviska, jelikož stanovená objektivní lhůta může **reálně uplynout** ještě před vydáním navazujícího rozhodnutí, pro které bylo závazné stanovisko podkladem?
- vyloučena obnova řízení => neodůvodněné vůči obecné úpravě
- => bezprecedentní zásah do zákonnosti procesů veřejného stavebního práva, který může být i protiústavní – řízení vedené u Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 22/17
- **Srov. Vedral, J. K přezkumu závazných stanovisek podle novely stavebního zákona (ASPI) – jde pouze o zvláštní úpravu přezkumného řízení a starý § 149 odst. 5 zůstává zachován**

Integrace procesů podle stavebního řádu

Současné stavební právo vychází zásadně ze zásady, že mezi institutem EIA, územním řízením a stavebním řízením, existuje z hlediska věcného bariéra striktně oddělující tyto instituty (např. NSS ze dne 23. 1. 2013, č. j. 1 As 164/2012-54).

Po novele: silné integrující tendence

1. EIA => územní řízení => stavební řízení (současný stav, ale změny jiných procesů se i tak uplatní)
2. EIA => společné územní a stavební řízení
3. EIA integrovaná do územního řízení => stavební řízení
4. EIA integrovaná do společného územního a stavebního řízení

Dáno na výběr stavebníkovi (investorovi), kterou variantu z těchto čtyř zvolí – **integrace není povinná!!!** Je však vhodná např. z důvodů ekonomických (vazba na IPPC ve variantě 4 apod.)?

EIA „integrovaná“ do procesů StZ

Vývoj integračních tendencí procesů EIA do procesů dle StZ (VIZ JIŽ VÝŠE MOŽNÉ MODELY VZTAHU EIA A NAVAZUJÍCÍCH ŘÍZENÍ)

od 1. 1. 2007 do 31. 3. 2015

§ 91 StavZ (od 1. 1. 2007 do 31. 3. 2015 – Posuzování vlivů na životní prostředí v územním řízení: „záměry EIA, kde příslušným úřadem krajský úřad) – v praxi nevyužíváno)

k vývoji v českém prostředí:

do nabytí účinnosti zákona č. 183/2006 Sb.

od nabytí účinnosti zákona č.183/2006 Sb. do 21. 3. 2015 (novela zákonem č. 39/2015 Sb.) do 31.12.2017

od 1. 4. 2015 (novela zákonem č. 39/2015 Sb.)

od 1. 1. 2018 (novela zákonem č. 225/2017 Sb.)

Současnost:

- územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí § 94a a násl. StZ
- společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí § 94q a násl.
- Dle volby žadatele
- **Mají povahu navazujícího řízení dle zákona EIA se specifiky z důvodu integrace EIA**
- Dotčené orgány
- Speciální pozice „příslušného úřadu EIA“

NAVAZUJÍCÍ ŘÍZENÍ - § 3 písm. g) zák. EIA

- řízení vedené k záměru nebo jeho změně, které podléhají posouzení vlivů záměru na životní prostředí, jde-li o
 - 1. územní řízení,
 - 2. stavební řízení,
 - 3. společné územní a stavební řízení,
 - 4. opakované stavební řízení,
 - 5. řízení o dodatečném povolení stavby,
 - 6. řízení o povolení hornické činnosti,
 - 7. řízení o stanovení dobývacího prostoru,
 - 8. řízení o povolení činnosti prováděné hornickým způsobem,
 - 9. řízení o povolení k nakládání s povrchovými a podzemními vodami,
 - 10. řízení o vydání integrovaného povolení,
 - 11. řízení o vydání povolení provozu stacionárního zdroje,
 - 12. řízení o vydání souhlasu k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů,
 - 13. řízení, v němž se vydává rozhodnutí **nezbytné pro uskutečnění záměru, není-li vedeno žádné z řízení podle bodů 1 až 12, a**
 - 14. řízení o změně rozhodnutí vydaného v řízeních podle bodů 1 až 13 k dosud nepovolenému záměru nebo jeho části či etapě, má-li dojít ke změně podmínek rozhodnutí, které byly převzaty ze stanoviska.

Varianta 2 – společné územní a stavební řízení (bez posouzení EIA): § 94j-p

- jak pro stavby v působnosti obecného stavebního úřadu, tak i speciálního stavebního úřadu,
- konkrétně pro stavby v působnosti obecného stavebního úřadu, vymezené v § 15 odst. 1 písm. b až d (*stavby drah, dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací a vodních děl*) a pro stavby dle § 16 odst. 2 písm. d (*stavby k účelům těžby, zpracování, transportu a ukládání radioaktivních surovin, stavby souvisejících s úložišti přírodních radioaktivních odpadů, stavby v areálu jaderného zařízení, stavby ropovodů a produktovodů, stavby zařízení pro přenos elektřiny, zařízení pro přepravu a uskladňování plynu, zařízení výroby elektřiny o celkovém instalovaném elektrickém výkonu 100 MW a více*).
- jinak platí obecná zásada, že se integrují náležitosti územního a stavebního řízení, vč. účastníků apod.

Varianta 2 – společné územní a stavební řízení (bez posouzení EIA): § 94j-p

Účastníkem společného územního a stavebního řízení je

- stavebník;
 - obec, na jejímž území má být požadovaný stavební záměr uskutečněn;
 - vlastník stavby, nebo ten, kdo má ke stavbě jiné věcné právo, není-li sám stavebníkem;
 - vlastník pozemku, nebo ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku, na kterém má být požadovaný stavební záměr uskutečněn, není-li sám stavebníkem;
 - osoba, jejíž vlastnické právo nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být společným povolením přímo dotčeno.
- + účastenství podle ZEIA (spolky, dotčené obce a kraje)

§ 94n: Závazná stanoviska, která mohou dotčené orgány uplatňovat podle § 4 odst. 4, musí být uplatněna nejpozději při ústním jednání, případně při veřejném ústním jednání, jinak se k nim nepřihlíží. Jestliže dojde k upuštění od ústního jednání, musí být uplatněna ve stanovené lhůtě, jinak se k nim nepřihlíží. Připomínky veřejnosti musí být uplatněny nejpozději při veřejném ústním jednání, jinak se k nim nepřihlíží.

Varianta 2 – společné územní a stavební řízení (bez posouzení EIA): § 94j-p

- Příslušným k vydání společného povolení je **stavební úřad příslušný k povolení stavby**.
- U souboru staveb se příslušnost k vydání společného povolení řídí příslušností k povolení stavby **hlavní souboru staveb**. Stavební úřady příslušné k umístění nebo povolení vedlejších staveb souboru jsou ve společném územním a stavebním řízení **dotčenými orgány** a pro potřeby vydání společného povolení vydávají namísto rozhodnutí závazná stanoviska.
- Stavební úřad, který vydal společné povolení, je příslušný k provedení kontrolní prohlídky rozestavěné stavby, k povolení změny stavby před dokončením, k vydání rozhodnutí o odstranění stavby (bude-li jím povolená stavba prováděna v rozporu s povolením), popřípadě ji dodatečně povolit.

Varianta 3 – územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí

(integrace EIA): § 94a-i

- celý proces založen na součinnosti mezi stavebním úřadem a příslušným úřadem
- je navazujícím řízením ve smyslu zákona EIA
- speciálním důvodem pro jeho přerušlení je zahájení řízení o uložení kompenzačních opatření (NATURA 2000)
- analogické použití každého z těchto dvou institutů

Varianta 3 – územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí (integrace EIA): § 94a-i

- obecný stavební úřad: OÚORP (§ 13 odst. 1 písm. c) StZ)
- specifika žádosti a jejích příloh:
- obecně přílohy dle § 86 StZ
- +
- dokumentace vlivů záměru na ŽP dle zákona EIA vč. posouzení vlivů oblasti NATURA 2000, bylo-li tak stanoveno v závěru zjišťovacího řízení
- závěr zjišťovacího řízení, byl-li vydán
- Součinnost stavebního úřadu s příslušným úřadem EIA
- **Závazné stanovisko EIA: VYDÁ PŘÍSLUŠNÝ ÚŘAD V RÁMCI SPOLEČNÉHO ÚZEMNÍHO A STAVEBNÍHO ŘÍZENÍ S POSUZENÍMVLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**

Varianta 4 – společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí (integrace EIA) – částečné tzv. *one-stop-shop* posouzení: § 94q-z

- jak pro stavby v působnosti obecného stavebního úřadu, tak i speciálního stavebního úřadu
- součinnost mezi stavebním úřadem a příslušným úřadem (ten má postavení dotčeného orgánu)
- zásadně se nenařizuje povinné veřejné ústní jednání, jen stanovení lhůty pro uplatnění námitek, připomínek a závazných stanovisek (DOSS) => koncentrační zásada
- delší lhůty pro vydání společného povolení (90/120 dnů) – vzhledem k náročnosti procesů pochopitelné

Varianta 4 – společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí (integrace EIA) – částečné tzv. *one-stop-shop* posouzení: § 94q-z

- obecný stavební úřad: OÚORP (§ 13 odst. 1 písm. c) StZ)
- povaha navazujícího řízení (zákon EIA, StZ + vzájemný vztah)
- specifika žádosti a jejích příloh:
- obecně přílohy dle § 86 StZ +
- dokumentace vlivů záměru na ŽP dle zákona EIA vč. posouzení vlivů oblasti NATURA, bylo-li tak stanoveno v závěru zjišťovacího řízení
- Závěr zjišťovacího řízení, byl-li vydán
- Součinnost stavebního úřadu s příslušným úřadem EIA
- **Závazné stanovisko EIA: VYDÁ PŘÍSLUŠNÝ ÚŘAD V RÁMCI SPOLEČNÉHO ÚZEMNÍHO A STAVEBNÍHO ŘÍZENÍ S POSUZENÍM VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**

§ 94w Závazná stanoviska, která mohou dotčené orgány uplatňovat podle § 4 odst. 4, a námítky účastníků řízení a připomínky veřejnosti musí být uplatněny nejpozději ve stanovené lhůtě nebo při veřejném ústním jednání, jinak se k nim nepřihlíží.

IPPC - změny

V jaké fázi realizace záměru je investor povinen požádat o integrované povolení?

§ 45

(1) Práva a povinnosti vyplývající ze stavebního povolení, nebo společného povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje, vydaného pro zařízení podle zvláštního právního předpisu lze vykonávat nejdříve ode dne právní moci integrovaného povolení.

(2) Provozovatel zařízení, který podal žádost o stavební povolení pro zařízení do 31. prosince 2002 a do tohoto data nebylo pro zařízení vydáno stavební povolení, musí doložit integrované povolení současně s návrhem, na základě kterého má být započato s užíváním stavby podle zvláštního právního předpisu²⁴). Tímto návrhem se rozumí žádost o povolení k předčasnému užívání stavby, žádost o souhlas se zkušebním provozem a návrh na zahájení kolaudačního řízení.

(3) **Změna zařízení**, která vyžaduje změnu integrovaného povolení, může být uskutečněna pouze na základě pravomocně schválené změny integrovaného povolení podle § 19a. V případě, že se jedná o změnu zařízení, jejíž provedení vyžaduje stavební povolení, nebo společné povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje podle zvláštního právního předpisu, postupuje se **obdobně podle odstavce 1**.

§ 4 odst. 1 písm. r)

r) údaj o tom, **zda provozovatel žádá o vydání integrovaného povolení před vydáním, nebo po vydání stavebního povolení**, nebo společného povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje, podle zvláštního právního předpisu.

V jaké fázi realizace záměru je investor povinen požádat o integrované povolení?

*Pokud jsou dle § 4 písm. o) IntPrev náležitostí žádosti o integrované povolení i podklady, které jsou vyžadovány pro vydání rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů podle zvláštních právních předpisů a integrované povolení je má nahradit, **je nezbytné zkoumat, zda zvláštní právní předpis, v tomto případě dle závěru žalovaného konkrétně OdpZ, předpokládá doložení územního rozhodnutí před vydáním souhlasu k provozování zařízení.***

Žalovaný měl posoudit, zda z OdpZ nebo zvláštních zákonů plyne povinnost předložení územního rozhodnutí pro budoucí záměr před vydáním integrovaného povolení, nemohl však tuto povinnost dovodit z vyhlášky k OdpZ, která stanovuje povinnost doložit územní rozhodnutí pro existující zařízení.

(rozsudek NSS z 25. 8. 2015, č. j. 6 As 295/2014 - 41)

Dílčí změny

- Nově integrováno i závazné stanovisko podle § 79 odst. 4 ZOdp

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vydává **závazné stanovisko k umístění stavby, ke změně využití území, k povolení stavby a k řízením podle zvláštního právního předpisu z hlediska nakládání s odpady a dává vyjádření zejména**

a) ke zřízení zařízení k odstraňování odpadů,

b) k připravovaným změnám výrobního procesu nebo výroby, které mají vliv na nakládání s odpady,

c) k zavedení nebo rozšíření výroby oxidu titaničitého,

d) ke zřízení malých zařízení pro biologické zpracování využitelných biologicky rozložitelných odpadů.

- Když je IPPC vydáváno až po stavebním povolení, je třeba mít všechna závazná stanoviska před stavebním povolením => nenahrazují se IPPC (srov. ustanovení § 126 odst. 5 VZ, § 40 odst. 2 ZOvzd a § 82 odst. 2 ZOdp)

Soudní přezkum: žalobní legitimace dotčené veřejnosti ve vztahu k navazujícím řízením a souvisejí otázky soudního přezkumu žalob proti rozhodnutí, v navazujících řízeních

DOTČENÁ VEŘEJNOST:

Soudní přezkum ve vztahu k navazujícím řízením - § 9d zák. EIA

„**Dotčená veřejnost**“ se může žalobou domáhat zrušení rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení a napadat **hmotnou nebo procesní zákonnost** tohoto rozhodnutí.

se **má za to, že „dotčená veřejnost“** má práva, na kterých může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení zkrácena.

O žalobách proti rozhodnutím vydaným v navazujících řízeních rozhodne soud **do 90 dnů poté, kdy žaloba došla soudu.**

Soud i bez návrhu **rozhodne o přiznání odkladného účinku žalobě** nebo **o předběžném opatření** podle soudního řádu správního. Soud přizná žalobě odkladný účinek nebo nařídí předběžné opatření, **hrozí-li nebezpečí, že realizací záměru může dojít k závažným škodám na životním prostředí**

Související změny- zákon č. 100/2001 Sb.

§ 10

- Je-li předmětem řízení s posouzením vlivů pouze část nebo etapa stavebního záměru, který byl předmětem zjišťovacího řízení podle § 7, **dokumentace se zpracovává k celému stavebnímu záměru.**
- Doba pro zpracování posudku nesmí být delší než **60 dnů** ode dne, kdy byly zpracovateli posudku doručeny výsledky projednání včetně vyjádření dotčeného státu při mezistátním posuzování podle § 13. Tato lhůta může být v odůvodněných, zejména složitých, případech překročena, **nejdéle však o dalších 20 dnů.**

Související změny

Novela zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací:

- zejména nové ustanovení § 2b – 2d: speciální podmínky pro integrující režimy u vybraných staveb energetické infrastruktury;
- stanovení místní příslušnosti Krajského soudu v Ostravě pro řízení o žalobě proti rozhodnutí, kterým se umísťuje nebo povoluje stavba dopravní infrastruktury podle § 1 odst. 2 písm. a) nebo b) zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění účinném po 1. 1. 2018 (srov. § 7 odst. 4 s.ř.s., ve znění účinném po 1. 1. 2018)

Související změny

vodní zákon a zákon o ochraně ovzduší:

- drobné změny vzhledem ke společným povolením (§ 9 a 15 VZ; § 12 odst. 6 ZOO)

zákon o odpadech:

- nová pravomoc obecního úřadu obce s rozšířenou působností – vydává závazné stanovisko k umístění stavby, ke změně využití území, k povolení stavby a k řízením podle stavebního zákona (srov. ustanovení § 79 odst. 4 ZOdp)

Změny v institutu užívání

Institut užívání stavby

- zcela vypuštěn institut užívání stavby na základě oznámení stavebnímu úřadu (dřívější § 119 a § 120)
- u staveb, které po svém dokončení nebudou vyžadovat žádné zapojení stavebního úřadu (většina), není stavebník z povahy věci povinen žádat ničeho (... prostě započne s užíváním)!
- ochrana veřejných zájmů zajištěna pouze přes instituty stavbyvedoucího a stavebního dozoru, případně přes oprávnění stavebního úřad v případě zjištění nedostatků => Kdy je ale zjistí?
- nově se **kolaudační povinnost ponechává pouze u staveb a jejich změn vyžadujících podle účinné právní úpravy kolaudační souhlas** – pro ty nová pravidla v § 119 - § 122a
- stavební úřad dojde k závěru, že žádost o kolaudační souhlas není úplná nebo nejsou splněny podmínky pro vydání kolaudačního souhlasu => rozhodne usnesením o provedení kolaudačního řízení (rozhodnutí) – možnost odvolání/soudního přezkumu

Institut užívání stavby

- Nové ustanovení § 134 odst. 5 SZ:
- *Pokud není stavba užívána k povolenému účelu nebo stanoveným způsobem anebo je užívána bez povolení, vyzve stavební úřad vlastníka stavby, aby nepovolený způsob užívání stavby bezodkladně ukončil. Současně jej poučí o postupu podle § 126 a 127 (institut změny v užívání stavby). Není-li výzvě vyhověno, stavební úřad vydá rozhodnutí, kterým užívání stavby zakáže. Rozhodnutí je prvním úkonem v řízení, odvolání proti němu nemá odkladný účinek.*

=> možnost až řízení o odstranění stavby a následné odstranění stavby.

EIA – další změny

326/2017 Sb. (od 1. 11. 2017)

EIA:

odlišná definice navazujícího řízení,

Odlišné kategorie v Příloze č. 1

odlišné vymezení podlimitních záměrů,

uvážení vlády vyjmout některé záměry z posuzování,

veřejnost se nevyjadřuje k posudku, posudek se zveřejňuje spolu se závazným stanoviskem EIA,

prodloužená platnost závazného stanoviska EIA na 7 let, možnost opakovaného prodloužení o 5 let

SEA:

Žádné zveřejňování informací o místě a času konání veřejného projednání návrhu koncepce na internetu nebo v tisku

Veřejné projednání pouze v případě nesouhlasného vyjádření veřejnosti

Přeshraniční posuzování:

Oznámení a dokumentace se předkládá také v úředním jazyce dotčeného státu v rozsahu, který stanoví Ministerstvo
Přílohy

Jinak vymezené kategorie (forma i obsah)

Lehce odlišné nároky na dokumentaci a posuzování

225/2017 Sb. (od 1. 1. 2018)

možnost spojení EIA a územního řízení + stavebního řízení

rozdílná délka některých lhůt

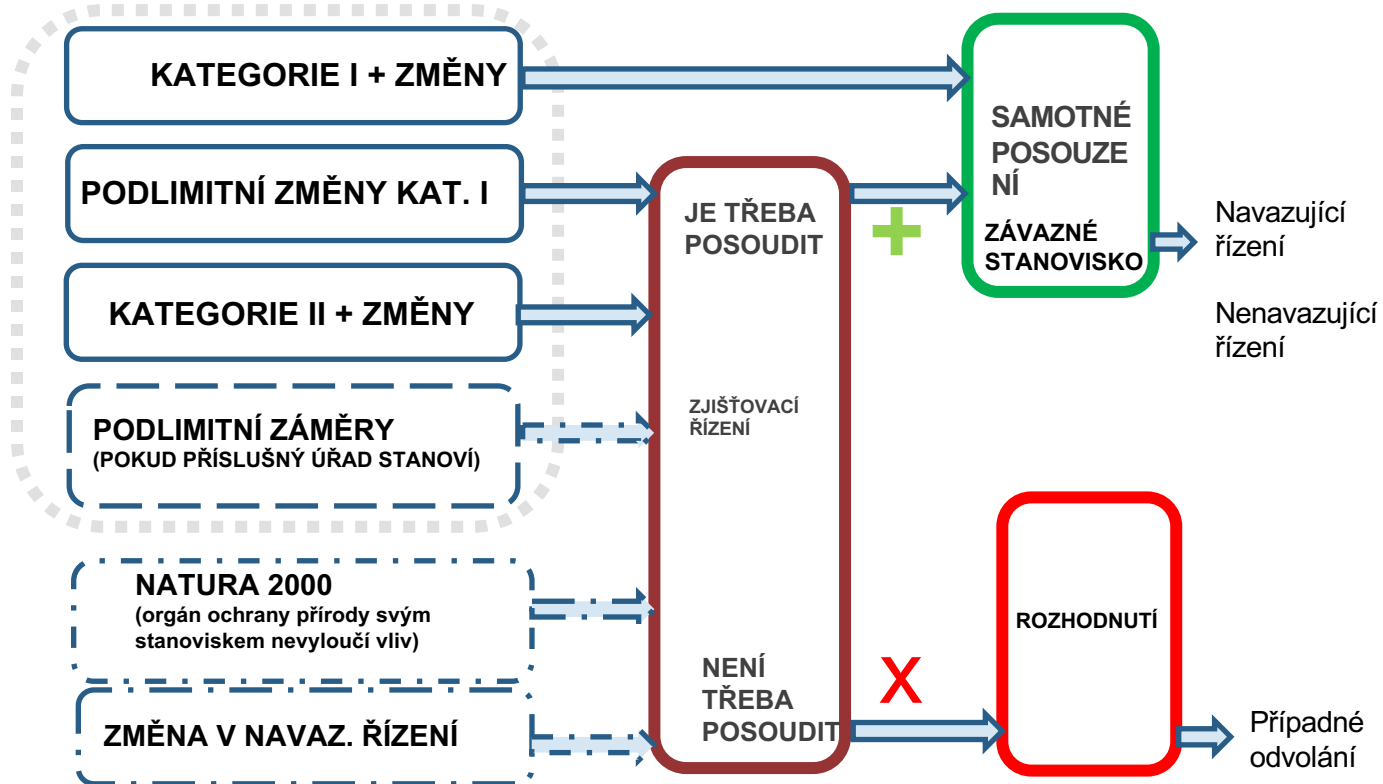
zprůsňené náležitosti podporující podpisové listiny (§ 9e)

nové ustanovení pro posuzování vlivů stavebních záměrů na životní prostředí (§ 10)

+ změny § 67 ZOPK

Které záměry (EIA)?

PŘÍLOHA I

Které záměry podléhají posouzení (EIA)?

- a) záměry uvedené **v příloze č. 1** k tomuto zákonu kategorii I **a změny** těchto po dosažení limitu – **VŽDY**
- b) **JINÉ změny záměru v příloze č. 1 kat. I** k tomuto zákonu kategorii I, které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí - **ZJIŠŤOVACÍ ŘÍZENÍ**,
- c) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu **kategorii II a změny** těchto záměrů po dosažení limitu - **ZJIŠŤOVACÍ ŘÍZENÍ**
- d) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu dosahující příslušných limitních hodnot na min. 25 % plus v chráněné oblasti nebo ochr. pásmu, plus jejich změny (**podlimitní záměry**) - a **příslušný úřad stanoví**, že podléhají **ZJIŠŤOVACÍMU ŘÍZENÍ**
- e) **NATUROVÉ POSUZOVÁNÍ - ZJIŠŤOVACÍ ŘÍZENÍ**,
- f) **změny záměru**, které by podle závazného stanoviska příslušného úřadu vydaného podle **§ 9a odst. 6** mohly mít významný vliv - **ZJIŠŤOVACÍ ŘÍZENÍ (podle verifikačního stanoviska)**

Prahové hodnoty x podlimitní záměry

- Směrnice EIA umožňuje členským státům stanovit prahové hodnoty, při jejichž překročení budou záměry podléhat posouzení vlivů
- Základní pravidlo však zní: Čl. 2.1. směrnice EIA: *“Členské státy přijmou všechna opatření nezbytná k zajištění, aby před vydáním povolení musely záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, získat povolení a posouzení z hlediska jejich vlivů na životní prostředí.”*

Komise v. Irsko C-392/96:

- Zvolené limity nemohou vylučovat všechny záměry určitého druhu, pokud ovšem, viděno jako celek, nelze u těchto záměrů spatřovat vliv na životní prostředí.
- Drobné záměry mohou mít výrazný vliv na životní prostředí.
- Limity (kritéria) napomáhají zjišťovacímu řízení, neslouží k vyloučení skupin záměrů.

Podlimitní záměry

- **Podlimitní záměry** – možný vliv na životní prostředí: kritéria v přílohách nehrají velkou roli, pravděpodobnost vlivu je odvislá od povahy, polohy a velikosti záměru (C-435/97, C-287/98, C-87/02, C-486/04, C-215/06, C-72/95, C-2/07, C-75/08, C-427/07), přičemž nemusí být splněna všechna kritéria (C-392/96, C-435/09)
- *„Členský stát, který by stanovil kritéria nebo prahové hodnoty na takové úrovni, že by v praxi celá kategorie záměrů byla předem vyňata z povinnosti přezkumu vlivu, by překročil prostor pro uvážení, který má na základě směrnice, ledaže by všechny vyloučené záměry mohly být považovány na základě celkového posouzení za záměry, které nemohou mít významný vliv na životní prostředí“* (C-427/07, viz také C-133/94 a C-72/95)

Důsledek: členské státy mohou stanovit prahové hodnoty pro podlimitní záměry, ale zároveň musí existovat nástroj, kterým se zajistí posouzení i podlimitních záměrů v souladu s čl. 2 odst. 1 směrnice (C-244/12, C-141/14)

Podlimitní záměry

Even a small-scale project can have significant effects on the environment if it is in a location where the environmental factors set out in Article 3 of the EIA Directive, such as fauna and flora, soil, water, climate or cultural heritage, are sensitive to the slightest alteration.

(C-392/96, bod 66; podobně C-435/09, bod 50)

*...jestliže členský stát (...) stanoví takovou prahovou hodnotu, jako je prahová hodnota dotčená v původním řízení, která je neslučitelná s povinnostmi stanovenými v čl. 2 odst. 1 a čl. 4 odst. 3 této směrnice, **mají ustanovení čl. 2 odst. 1, jakož i čl. 4 odst. 2 písm. a) a čl. 4 odst. 3 uvedené směrnice přímý účinek, který vede k tomu, že příslušné vnitrostátní orgány musí zajistit, aby bylo nejprve přezkoumáno, zda dotčené záměry mohou mít významný vliv na životní prostředí, a pokud ano, aby bylo posouzení takových vlivů provedeno.***

(C-244/12, bod 48)

Čl. 2.1. směrnice EIA: *Členské státy přijmou všechna opatření nezbytná k zajištění, aby před vydáním povolení musely záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, získat povolení a posouzení z hlediska jejich vlivů na životní prostředí.*

„Celkově by se tak ... mělo jednat pro krajské úřady o celkové snížení počtu vydávaných závěrů zjišťovacích řízení v řádu cca stovek záměrů za rok.“

„V případě vydávání sdělení k podlimitním záměrům dojde ... ke snížení oproti stávajícímu stavu v řádu desítek procent.“ (Sněmovní tisk č. 1003, Závěrečná zpráva RIA, s. 18-19)

Z pohledu účasti veřejnosti

- k opožděným vyjádřením k oznámení a k dokumentaci orgány „nepřihlíží“ (§ 6 odst. 7, § 8 odst. 3)
- veřejné projednání se nařizuje již jen k dokumentaci (§ 19 odst. 1; § 9 odst. 9 zrušen)
- veřejnost se již nemůže vyjádřit k posudku (§ 9 odst. 8)
- platnost stanoviska EIA - 7 let (§ 9a odst. 4 a 5)
- právní nárok na prodloužení platnosti o 5 let, i opakovaně (§ 9a odst. 4 a 5)

Širší povolovací rámec

Související procesy podle ZOPK

- **Integrované procesy: Povolení ke kácení dřevin (§ 8)**

Výjimky podle § 56

- **Povinnosti investora (§ 67)**
- **Naturové posuzování (§ 45h, 45i)**
- **(Ne)omezení účasti veřejnosti (§ 70)**

Související změny v procesech EIA a IPPC

Urychlení výstavby infrastruktury

Širší povolovací rámec

Důsledky novely stavebního zákona:

- **Vyšší nároky na stavební úřad, kterému se rozšiřují kompetence**
- **To se týká nejen rozhodování, ale i kontroly a prosazování rozhodnutí**
- **Nutnost zohlednit požadavky judikatury, která se rozhodování v povolovacích řízeních podle StavZ přímo netýkala**
- **Nutnost přehodnocení některých judikatorních závěrů**
- **Nutnost vypořádat se s vymezením vztahu podmínek pro povolení jednotlivých činností – novela neřeší posloupnost a návaznost úvah stavebního úřadu**

ZOPK: Kácení dřevin

§ 8 Povolení ke kácení dřevin

(1) Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem⁶).

(2) Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, **k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení pro rozvod tepelné energie prováděném při provozování těchto zařízení**, k odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze 6b) a z důvodů zdravotních, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin; v případě odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze tak může učinit jen na základě závazného stanoviska drážního správního úřadu.

(3) Povolení není třeba ke kácení dřevin se stanovenou velikostí, popřípadě jinou charakteristikou. Tuto velikost, popřípadě jinou charakteristiku stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

(5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem nedovolené zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu, náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, náležitosti oznámení o kácení dřevin a období, ve kterém se kácení dřevin zpravidla provádí.

§ 8 Povolení ke kácení dřevin

(6) Ke kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí je nezbytné závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Toto závazné stanovisko vydává orgán ochrany přírody příslušný k povolení kácení dřevin. Povolení kácení dřevin, včetně uložení přiměřené náhradní výsadby, je-li v závazném stanovisku orgánu ochrany přírody stanovena, vydává stavební úřad a je součástí výrokové části rozhodnutí v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí. Odstavce 1 až 5 a § 9 se použijí pro kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v řízeních podle věty první obdobně.

Čl.VIII zákona č. 225/2017 Sb. Přechodné ustanovení

Správní řízení o povolení kácení dřevin zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

§ 8 Povolení ke kácení dřevin

- **§ 90 odst. 2: Pokud se v tomto zákoně užívá pojem územní rozhodnutí nebo stavební povolení, rozumí se tím také společné povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje podle stavebního zákona.**
- Stavební záměr je obecný pojem pro záměry povolované podle StavZ, rozumí se jím stavba, změna dokončené stavby, terénní úprava, zařízení nebo údržba stavby (§ 3 odst. 5 StavZ). Jen některé z těchto záměrů však vyžadují povolení ve fázi územního řízení.
- Kácení dřevin povolí, případně náhradní výsadbu stanoví, svým rozhodnutím stavební úřad. Přitom do výroku rozhodnutí převezme závaznou část stanoviska orgánu ochrany přírody, do odůvodnění pak jeho odůvodnění.
- Orgán ochrany přírody, který by jinak rozhodoval o povolení kácení dřevin podle odstavce 1, vydá pro účely vyjmenovaných forem územního řízení (resp. společného územního a stavebního řízení) závazné stanovisko ve smyslu § 149 SpŘ.
- **Odstavec 6 výslovně uvádí pouze případy, kdy je stavební záměr povolován rozhodnutím, nikoliv též souhlasem, veřejnoprávní smlouvou nebo jinou formou.**
- Nic naopak nebrání začlenění rozhodnutí o povolení kácení a o náhradní výsadbě do veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí podle § 78a StavZ.

§ 8 Povolení ke kácení dřevin

Závazné stanovisko musí ve své závazné části (obdobně k výroku rozhodnutí o povolení kácení) obsahovat:

- a) identifikaci dřevin, jejichž kácení lze nebo naopak nelze povolit, případně specifikaci náhradní výsadby, která má být uložena, a
- b) odkaz na § 8 odst. 1 a ZOPK, na kompetenční ustanovení příslušného orgánu ochrany přírody (například v případě obecního úřady na § 76 odst. 1 písm. a), případně na další relevantní ustanovení zákona nebo prováděcí vyhlášky, podle nichž je vydáváno).

Odůvodnění závazného stanoviska pak musí obsahovat:

- a) odůvodnění naplnění pojmu závažné důvody podle odstavce 1, a to i ve vztahu k závěrům vyhodnocení funkčního a estetického významu dotčených dřevin, případně uvedení dalších důvodů, o které se opírá obsah jeho závazné části,
- b) v případě požadavku na provedení náhradní výsadby odůvodnění její přiměřenosti,
- c) odkaz na podklady pro vydání závazného stanoviska (například projektová dokumentace stavebního záměru, zjištění z ohledání stromu, apod.) a
- d) úvahy, kterými se orgán ochrany přírody řídil při hodnocení podkladů a při výkladu relevantních právních předpisů.

§ 8 Povolení ke kácení dřevin

- Orgán ochrany přírody, který vydal závazné stanovisko, má v řízení, pro něž je vydal, postavení **dotčeného orgánu**. S tím jsou spojena i další procesní oprávnění a povinnosti orgánu ochrany přírody (§ 90 odst. 16 ZOPK), včetně oprávnění k výkonu správního dozoru.
- StavZ stanoví některé zvláštnosti postavení dotčených orgánů v řízeních podle StavZ.
- S ohledem na výslovně formulovanou nezbytnost závazného stanoviska k povolení kácení dřevin se na toto stanovisko **nemůže vztahovat pravidlo o koncentraci řízení** (například podle § 89 odst. 1 StavZ).
- Toto stanovisko je závazným podkladem pro rozhodnutí stavebního úřadu [§ 4 odst. 2 písm. a) StavZ].
- Závazné stanovisko je vydáváno postupem podle části čtvrté SpŘ (§ 154 a násl. SpŘ), jeho správní přezkum je však upraven speciálně (§ 149 odst. 5 a 6 SpŘ).
- **Nezákonné závazné stanovisko je možné zrušit nebo změnit pouze v rámci odvolacího řízení proti výslednému rozhodnutí (§ 4 odst. 9 StavZ), nikoli v řízení přezkumném. Plus je omezena lhůta (1 rok) - neplatí pro řízení o žalobě před správním soudem.**
- Stanovisko není samostatně přezkoumatelné soudem ve správním soudnictví, jeho přezkum je možný až na základě žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu, jemuž bylo podkladem (§ 75 odst. 2, viz rozsudek NSS ze dne 23. 8. 2011, č. j. 2 As 75/2009-113, 2434/2011 Sb. NSS).

§ 8 Povolení ke kácení dřevin

- **Poslední věta odkazuje na obdobné použití odstavců 1 až 5 a § 9.**
- **Vzhledem k tomu, že účelem kácení povolovaného podle odstavce 6 je stavební záměr, nepřipadá v úvahu kácení na základě ohlášení podle odstavce 2 a 4, neboť ta je možná provádět pouze z jiných důvodů.**
- **Takto obecný odkaz je proto matoucí a mohl by vést k obcházení těchto ustanovení zákona.**

Kácení dřevin – judikatura: Volnost při vážení zájmů

Rozsudek NSS z 17. 4. 2014, č. j. 3 As 94/2013 – 45: „výjimka podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny se z povahy věci bude zpravidla týkat **určitého území jako celku**, čímž je implikována **předběžná potřeba odlišného obecnějšího stupně územně plánovací dokumentace**. Naproti tomu **povolení ke kácení dřevin se týká konkrétních dřevin, jež jsou v rozhodnutí specifikovány**. Proto je nutné, aby bylo před vydáním povolení ke kácení dřevin **najisto postaveno (podle rozhodnutí o umístění stavby), u kterých dřevin je dán důvod pro kácení spočívající v jejich kolizi s jednoznačně definovanou stavbou**“.

Rozsudek NSS z 15. 7. 2011, č. j. 5 As 19/2011 – 96 : „**územní rozhodnutí a stavební povolení mohou být důvodem ke kácení, avšak tento důvod je nutno poměřit s funkčním a estetickým významem dřevin** a může se tedy stát, že bude zjištěno, že zájem na zachování dřevin **převáží nad zájmem na realizaci dané stavby**. ... Výklad zastávaný stěžovateli by znamenal, že řízení o povolení kácení by bylo pouze formálním procesem a pozbylo by **jakéhokoli smyslu** ... výsledek řízení by byl předem určen a úvaha správního orgánu by nebyla způsobilá zvrátit kladné rozhodnutí ve věci“.

Kácení dřevin – judikatura: (Ne)volnost při vážení zájmů

Rozsudek NSS z 23. 9. 2014, č. j. 1 As 176/2012-140, v návaznosti na rozsudek NSS z 4. 5. 2011, č. j. 7 As 2/2011 – 52 (dálnice D 8): „*bude-li stavba povolena tak, že z podmínek pro ni stanovených vyplyne nezbytnost kácet dřeviny v určitém rozsahu, bude to zpravidla signálem pro orgán ochrany přírody, že je dán závažný důvod* ve smyslu § 8 odst. 1 věty druhé zákona o ochraně přírody a krajiny, *jakkoli řízení podle tohoto ustanovení je procesně nezávislé na řízení stavebním. Orgán ochrany přírody se totiž může v takovém případě zpravidla důvodně domnívat, že stavební úřad při rozhodování zvažil všechny konkurující si zájmy a zvolil nejvhodnější řešení.* Nepovolit kácení by pak v případě povolené stavby bylo na místě zpravidla pouze tehdy, pokud by zájem na zachování dřevin byl s ohledem na jejich funkční a estetický význam *natolik mimořádně intenzívní*, že by převážil i nad veřejným zájmem, jež má zamýšlená stavba naplnit (např. stavby dopravní infrastruktury či některé nemocnice, sportoviště nebo školy).“.

Kácení dřevin – judikatura: (Ne)volnost při vážení zájmů

Rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2015, č. j. 5 As 12/2013 - 94: odkazuje na 1 As 176/2012-140:

„ze správního spisu je patrné, že důsledky kácení dřevin rostoucích mimo les byly v obecné rovině ve stavebním řízení zvažovány. (...) Do stavebního povolení byla dále pod č. 38 včleněna následující podmínka: „Kácení dřevin, rostoucích mimo les, bude prováděno podle samostatných rozhodnutí orgánů ochrany přírody, vydaných podle ust. § 8 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.“ V odůvodnění stavebního povolení k námitce stěžovatele speciální stavební úřad na straně 10 uvedl, že rozhodnutí o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les nepovažuje za podkladové rozhodnutí, nýbrž za rozhodnutí samostatné, které bude využito až po nabytí právní moci stavebního povolení. Podmínka z hlediska povolení ke kácení dřevin je v rozhodnutí obsažena. Uvedenou argumentaci převzal i žalovaný na straně 5 rozhodnutí o rozkladu. Poznamenal, že povolení ke kácení dřevin není podkladovým rozhodnutím a odkázal na podmínku č. 38 stavebního povolení. Zdůraznil též, že již v průběhu stavebního řízení rozhodnutí byla rozhodnutí o kácení předložena (to obsah správního spisu potvrzuje) a ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí jsou tato rozhodnutí s výjimkou jednoho pravomocná. I s přihlédnutím k těmto skutečnostem tak Nejvyšší správní soud výtky stěžovatele vůči nesplnění podmínky č. 3 územního rozhodnutí požadující rozhodnutí o povolení ke kácení dřevin považuje za nedůvodné.“

Kácení dřevin – judikatura: Nezávislost na výjimce podle § 56

Rozsudek NSS z 22. 6. 2016, č. j. 3 As 212/2015 - 80 (*Rychlostní silnice R55, stavba 5509 Moravský Písek – Bzenec*):

*„Zatímco rozhodnutí o povolení výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody se vydává ještě před územním řízením a je de facto podmínkou pro možnost vydání rozhodnutí o umístění stavby (viz například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 8. 2012, č. j. 1 As 47/2012 – 38, nebo ze dne 23. 9. 2014, č. j. 1 As 176/2012 - 140), **rozhodnutí o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les se vydává až poté, co již existuje územní rozhodnutí o umístění stavby, a to právě proto, že teprve rozhodnutím o umístění stavby je jednoznačně určeno, na které pozemky bude stavba umístěna a které dřeviny je nutno kvůli stavbě odstranit** (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2008, č. j. 4 As 20/2008 – 84, publikován pod č. 1788/2009 Sb. NSS). **Jelikož až územní rozhodnutí stanoví konkrétní pozemky, na kterých bude stavba umístěna, je zjevné, že i míra konkretizace podmínek pro provedení kácení mimolesních dřevin a případný rozsah náhradní výsadby budou zcela odlišné u rozhodnutí o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les podle § 8 zákona o ochraně přírody na straně jedné a u výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody na straně druhé. Míru konkretizace podmínek stanovených těmito rozhodnutími tedy nelze paušálně srovnávat, jak to činí stěžovatel.**“*

§ 56: Změny

§ 56: Změny

Odst. 6: **Zjistí-li se až po zahájení** územního řízení, územního řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, společného územního a stavebního řízení, společného územního a stavebního řízení s posouzením vlivů na životní prostředí nebo stavebního řízení, že stavebním záměrem povolovaným v tomto řízení **budou dotčeny ochranné podmínky zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha** stanovené v § 49 nebo 50, **a tato skutečnost nebyla před zahájením tohoto řízení známa**, lze rozhodnutí v tomto řízení vydat pouze na základě závazného stanoviska orgánu ochrany přírody příslušného k povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, v němž orgán ochrany přírody posoudí splnění podmínek pro povolení výjimky uvedených v odstavcích 1 a 2 a může stanovit případné další podmínky povolení výjimky podle odstavce 3. **Povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů včetně stanovení dalších podmínek podle odstavce 3 je součástí výrokové části rozhodnutí** vydávaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení, ve společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí nebo ve stavebním řízení.

§ 56: Změny

Zjistí-li se až po zahájení ... a tato skutečnost nebyla před zahájením tohoto řízení známa

- Nutné vykládat v tom smyslu, že před zahájením řízení „nemohlo být známo“, tedy že povědomí o výskytu nezakládala územně plánovací dokumentace, jiné akty spojené s realizací záměru (například závazné stanovisko EIA, závěr zjišťovacího řízení) a obecné znalosti o poměrech v dotčeném území (např. z úřední činnosti správního orgánu).
- Investor má jednak povinnost zajistit biologické hodnocení podle § 67, jednak mu svědčí možnost v pochybnostech o škodlivosti zamýšleného zásahu požádat o poskytnutí předběžné informace podle SpŘ dle § 56 odst. 1.

ZOPK: Povinnosti investora

(1) Ten, kdo **v rámci výstavby nebo jiného užívání krajiny** zamýšlí uskutečnit závažné zásahy, které by se mohly dotknout zájmů chráněných podle části druhé, třetí a páté tohoto zákona (dále jen „investor“), je povinen **předem zajistit na svůj náklad provedení přírodovědného průzkumu dotčených pozemků a písemné hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na rostliny a živočichy** (dále jen „biologické hodnocení“), **pokud o jeho nezbytnosti rozhodne orgán ochrany přírody příslušný k povolení zamýšleného zásahu**. Podrobnosti biologického hodnocení upraví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(1) Ten, kdo v rámci výstavby nebo jiného užívání krajiny zamýšlí uskutečnit závažné zásahy, které by se **mohly dotknout** zájmů chráněných podle částí druhé, třetí a páté tohoto zákona (dále jen "investor"), je povinen **předem zajistit na svůj náklad provedení hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na tyto chráněné zájmy**. V případě pochybností o závažnosti zásahu a jeho rozsahu z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem může ten, kdo jej zamýšlí uskutečnit, **požádat o stanovisko příslušný orgán ochrany přírody. Orgán ochrany přírody vydá odůvodněné stanovisko k závažnosti zásahu a rozsahu dotčených zájmů chráněných tímto zákonem do 30 dnů ode dne doručení žádosti. Součástí hodnocení podle věty první je návrh opatření k vyloučení nebo alespoň zmírnění negativního vlivu na obecně nebo zvláště chráněné části přírody, nebo návrh náhradních opatření**. Náležitosti hodnocení stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(2) Provedení biologického hodnocení podle odstavce 1 se neuloží, pokud je součástí jiného ekologického hodnocení podle obecně závazných právních předpisů na ochranu životního prostředí a splňuje zároveň požadavky na biologické hodnocení.

-Vypadlo – nutnost provést vždy – povinnost ze zákona v případě možných závažných zásahů

(3) Přírodovědný průzkum a biologické hodnocení podle odstavců 1 a 2 se **využívá jako podklad pro rozhodování orgánu ochrany přírody.**

(4) Vyplyne-li z tohoto zákona nebo z jiných právních předpisů nebo z výsledku biologického hodnocení podle odstavce 1 či 2 potřeba zajištění přiměřených náhradních opatření k ochraně přírody (například vybudování technických zábran, přemístění živočichů a rostlin), je investor povinen tato opatření realizovat na svůj náklad. **O rozsahu a nezbytnosti těchto opatření rozhodne orgán ochrany přírody.**

(2) Hodnocení podle odstavce 1 se **použije jako součást posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, pokud splňuje zároveň požadavky tohoto zákona.**

(3) Hodnocení podle odstavce 1 je **součástí žádosti o vydání povolení, souhlasu či závazného stanoviska podle tohoto zákona.** Hodnocení investor předloží také v elektronické podobě.

(4) Vyplyne-li z tohoto zákona, z jiných právních předpisů nebo z výsledku hodnocení podle odstavce 1 potřeba zajištění přiměřených opatření k vyloučení nebo zmírnění negativních vlivů zamýšleného zásahu nebo náhradních opatření, je investor povinen tato opatření realizovat na svůj náklad. **Rozsah a nezbytnost těchto opatření stanoví orgán ochrany přírody v rozhodnutí nebo závazném stanovisku vydávaném podle tohoto zákona.**

- DZ: Vzhledem ke skutečnosti, že nově nebude hodnocení EIA podkladem pro navazující řízení, ale bude probíhat souběžně s nimi, je třeba zajistit předchozí posouzení závažných zásahů do obecné ochrany přírody a krajiny, do zvláště chráněných území a do zvláštní druhové ochrany.

Dílčí závěry:

- Došlo k významnému rozšíření použitelnosti tohoto preventivního nástroje.
- Na rozdíl od předcházející právní úpravy již zákon nově výslovně nestanoví, že se jedná o hodnocení vlivu zamýšleného zásahu pouze na rostliny a živočichy. **Hodnocení vlivu zamýšleného zásahu je proto nyní možné využít i v těch případech, kdy mohou být dotčeny neživé složky přírody (tj. např. jeskyně, skalní útvary, nerosty apod.) nebo krajinný ráz.**
- **Jedná se o povinnost, nikoli možnost!**
- Zákon závažnost zásahů nijak blíže nedefinuje ani nekvantifikuje, **z textu pouze vyplývá, že by se mělo jednat o zásahy realizované v rámci výstavby nebo jiného užívání krajiny.**
- Nejčastěji se bude jednat o stavební činnost mající podobu plošně rozsáhlých staveb (např. průmyslové zóny, skladovací areály atd.), významných liniových staveb (např. dálnice, vodní cesty atd.) nebo menších staveb či záměrů situovaných do míst s územní ochranou (např. do zvláště chráněných území, jejich ochranných pásem apod.).

- V praxi je i nyní v případě skutečně závažných zásahů biologické hodnocení často součástí dokumentace přiložené k žádosti o povolení zamýšleného zásahu. Důvodem je pochopitelný zájem žadatele (investora) na co nejrychlejším vyřízení žádosti.
- Zájmy chráněné zákonem jsou specifikovány výčtem jednotlivých částí zákona, tj. části druhé (obecná ochrana přírody a krajiny), třetí (zvláště chráněná území) a páté (památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů) = fakticky vše kromě ochrany lokalit v soustavě Natura 2000.
- Posouzení závažnosti plánovaného zásahu z hlediska dotčení zájmů chráněných zákonem je tak v rámci správního uvážení na orgánu ochrany přírody, kterým by měl být primárně ten, do jehož věcné a místní působnosti náleží ochrana dotčených zákonem chráněných zájmů. Není ovšem vyloučeno, že z provedeného hodnocení může vyplynout dotčenost dalších či jiných zájmů chráněných zákonem.

- Z hlediska právní formy se odůvodněné stanovisko vydává postupem podle části čtvrté SpŘ, nejedná se tedy o správní rozhodnutí ani o závazné stanovisko.
- **V současnosti ještě upravuje § 18 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona, podrobnosti „biologického hodnocení“.** Je proto zjevné, že bude muset v brzké době dojít k novelizaci tohoto ustanovení, příp. k jeho zrušení a vydání nové vyhlášky upravující samostatně náležitosti hodnocení. Do té doby je možné aplikovat toto ustanovení pouze přiměřeně v souladu se stávajícím vymezením obsahu a náležitostí institutu hodnocení v zákoně.
- Rovněž bude muset zjevně dojít k vydání nového Metodického návodu MŽP (stávající metodická pomůcka MŽP k provádění biologického hodnocení je volně dostupná na http://www.mzp.cz/cz/biologicke_hodnoceni).

- K základním obsahovým náležitostem hodnocení vlivu zamýšleného zásahu bude vždy patřit dostatečně přesná identifikace a popis plánovaného zásahu, vyhodnocení zjištěných přímých i nepřímých vlivů zásahu na zájmy chráněné zákonem a návrh opatření k vyloučení nebo alespoň zmírnění negativního vlivu na obecně nebo zvláště chráněné části přírody, příp. návrh náhradních opatření.
- **Využití: Podklad pro rozhodování orgánu ochrany přírody (i formou závazného stanoviska).** Z podstaty hodnocení je zjevné, že se jedná o odborný podklad, který je zásadním podkladem pro rozhodování orgánu ochrany přírody při povolování závažných zásahů, které by se mohly dotknout zájmů chráněných podle částí druhé, třetí a páté zákona.

- Zákon výslovně hovoří o „**přiměřených**“ opatřeních. Požadavek přiměřenosti je nutné vztahovat jak k **opatřením k vyloučení nebo zmírnění negativních vlivů zamýšleného zásahu tak i k náhradním opatřením**. Zvážení přiměřenosti stanovených opatření je na místě ve vztahu k míře negativních vlivů zamýšleného zásahu, jeho účelu, možnostem investora, funkčnosti a proveditelnosti opatření. Otázka přiměřenosti opatření je přitom společně s posouzením jejich rozsahu a nezbytnosti aplikační záležitostí, se kterou se musí v rámci odůvodnění náležitě vypořádat příslušný orgán ochrany přírody. Při stanovení a vymezení přiměřených opatření je orgán ochrany přírody nicméně vázán mantinely správního uvážení, které jsou dány základními zásadami činnosti správních orgánů.
- Přiměřená náhradní opatření a přiměřená opatření k vyloučení nebo zmírnění negativních vlivů zamýšleného zásahu vyplývající z hodnocení musí být, aby se stala pro investora závaznými, **stanovena orgánem ochrany přírody ve výrokové části povolujícího správního rozhodnutí nebo vydávaného závazného stanoviska**. Opatření musí být vždy formulována tak, aby byla proveditelná, a jejich uložení musí být odpovídajícím způsobem a dostatečně odůvodněno.

Metodická instrukce odboru obecné ochrany přírody a krajiny a odboru legislativního Ministerstva životního prostředí k aplikaci § 8 a § 9 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů upravujících povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les a náhradní výsadbu a odvody a sdělení odboru obecné ochrany přírody a krajiny MŽP k platnosti autorizace k provádění biologického hodnocení v návaznosti na změnu § 67 zákona č. 114/1992 Sb. ve znění zákona č. 225/2017 Sb., Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XXVII – prosinec 2017 – částka 11

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vestnik_2017/\\$FILE/SOTPR_Vestnik_pr osinec_2017_171220.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vestnik_2017/$FILE/SOTPR_Vestnik_pr osinec_2017_171220.pdf)

ÚČAST VEŘEJNOSTI NA OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

„Daň z úspěchu“ a překážky na straně žalobců

Úspěšné spolky = koncentrace know-how a omezená agenda

- **důsledek: chudé kauzy nelákají, nedostatek kreativity, po medializaci je případ opuštěn (např. Ostrava),**
- **faktické zablokování kauzy (např. peticemi), nezájem jednotlivců**
- **důraz na procesní aspekty, jednou judikované věci se znovu k soudu nedostanou, „kobercové nálety“**

Nezákonnost/dotčenost

- **u spolků se presumuje jejich dotčenost v rámci posuzování aktivní legitimace procesní, vyžaduje se vazba k lokalitě; v případě aktivní legitimace věcné je vyžadován zásah do práv**
- **v případě jiných subjektů není dosud vyjasněno (typicky obce a řetězení nezákonnosti)**

Kreativita žalobců (s čím se musí soud vypořádat)

„Žalobce ve svém vyjádření především zdůrazňuje, že je subjektem, jemuž ve věcech zásahů do životního prostředí svědčí právo na efektivní soudní ochranu, tedy na přezkoumání rozhodnutí jak z hmotně-právního tak i z procesního hlediska.

K tomu poukazuje na podstatu správního soudnictví, na čl. 9 odst. 2 a odst. 3, čl. 6 a čl. 5 odst. 2 Aarhuské úmluvy, na čl. 1 odst. 2, čl. 95 odst. 1 a čl. 10 Ústavy, na nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2239/07, a ze dne 10. 6. 2014, sp. zn. I ÚS 59/14, a na rozsudek SDEU ze dne 8. 3. 2011 ve věci C-240/09.“

Přístup k informacím 106/99

- **Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1146/16 (ČEZ)**
- **Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1378/16 (platy)**
 - a) účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu;
 - b) informace samotná se týká veřejného zájmu;
 - c) žadatel o informaci plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídačského psa“;
 - d) informace existuje a je dostupná.
- **Metodické doporučení Ministerstva vnitra k poskytování informací o platech a odměnách podle zákona o svobodném přístupu k informacím (k dopadům tzv. platového nálezu Ústavního soudu) (<http://www.mvcr.cz/odk2/>)**
- **RS 15/2015**
- **RS 2/2018**

Přístup k informacím 123/98

- *Odlišné definice některých institutů*
- *Úprava lhůt*
- *Absence možnosti stanovit náhradu nákladů za rozsáhlé vyhledávání*
- *Odlišná úprava ochrany neúspěšného žadatele*
- *Základ v Aarhuské úmluvě a v právu EU*

Výklad pojmu „informace týkající se emisí do životního prostředí“

Zásadní jsou rozsudky SDEU ve věcech **C-316/01**, **C-266/09**, **C-524/09** a zejména z konce minulého roku ve věcech **C-673/13 P** (*Komise v. Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe*) a **C-442/14** (*Bayer CropScience a Stichting De Bijenstichting*).

Přístup k informacím 123/98

Vymezení povinných subjektů Zásadní je rozsudek SDEU ve věci **C-279/12 (Fish Legal a Shirley)**, kde šlo o vodárenskou společnost.

„67 Článek 2 bod 2 směrnice 2003/4, který definuje tři kategorie orgánů veřejné správy, tak má zahrnout všechny subjekty bez ohledu na jejich právní formu, které je třeba považovat za součást veřejné moci, ať již se jedná o samotný stát, subjekt pověřený státem, aby jednal na jeho účet, nebo subjekt kontrolovaný státem.

68 Tyto skutečnosti vedou k **výkladu pojmu „kontrola“** ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. c) směrnice 2003/4, podle kterého tato třetí zbytková kategorie orgánů veřejné správy zahrnuje **každý subjekt, který opravdu nezávisle neurčuje způsob, jakým vykonává funkce v oblasti životního prostředí, kterými je pověřen**, jelikož orgán veřejné správy spadající pod čl. 2 bod 2 písm. a) nebo b) této směrnice může rozhodujícím způsobem ovlivňovat činnost tohoto subjektu v uvedené oblasti.

69 Způsob, jakým takový orgán veřejné správy může vykonávat rozhodující vliv na základě pravomocí, které mu přiznal vnitrostátní zákonodárce, je v tomto ohledu irelevantní. Může se mimo jiné jednat o pravomoc vydávat příkazy dotyčným subjektům, ať již k tomu dochází při výkonu práv akcionáře, či nikoliv, pravomoc pozastavit výkon rozhodnutí přijatých těmito subjekty, a posteriori je zrušit nebo podmínit předchozím schválením, pravomoc jmenovat nebo odvolávat všechny členy jejich řídicích orgánů nebo většinu z nich, nebo také o pravomoc zcela nebo zčásti odejmout uvedeným subjektům financování v míře, která ohrozí jejich existenci.

70 **Pouhá skutečnost, že dotčený subjekt je stejně jako dotčené vodárenské společnosti obchodní společností, která podléhá zvláštnímu regulačnímu režimu pro dotčené odvětví, nemůže vyloučit kontrolu** ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. c) směrnice 2003/4 v rozsahu, v němž jsou podmínky stanovené v bodě 68 tohoto rozsudku v případě tohoto subjektu splněny.“

Základ v mezinárodním právu

Rozhodovací činnost Výboru pro dodržování Aarhuské úmluvy:

„The National Atomic Company Kazatomprom is a legal person performing administrative functions under national law, including activities in relation to the environment, and performing public functions under the control of a public authority. The company is also fully owned by the State. Due to these characteristics, it falls under the definition of a “public authority”, as set out in article 2, paragraphs 2 (b) and 2 (c).“ **(Kazakhstan ACCC/C/2004/1; ECE/MP.PP/C.1/2005/2/Add.1, 11 3. 2005, para. 17).**

V podobném duchu je odůvodnění závěrů v případě, který se týká Maďarska: *„Establishment of a special company for construction of expressways does not in itself constitute a breach of obligations under the Convention, in the Committee’s view. In this regard, the Committee takes note of the fact that the company is established by the Act, is State-owned and would, therefore fall under the definition of the public authority in accordance with article 2, paragraphs 2 (b) and (c). In Committee’s view this in itself limits the scope of application of the commercial confidentiality exemption.“* **(Hungary ACCC/C/2004/4; ECE/MP.PP/C.1/2005/2/Add.4, 14. 3. 2005, para. 10).**

A také Běloruska: *„The Committee considers that it is not conflicting with the Convention when national legislation delegates some functions related to maintenance and distribution of environmental information to private entities. Such private entities, depending on the particular arrangements adopted in the national law, should be treated for the purpose of access to information as falling under the definition of a “public authority”, in the meaning of article 2, paragraph 2 (b) or (c) of the Convention.“* **(Belarus ACCC/C/2009/37; ECE/MP.PP/2011/11/Add.2, 12. 5. 2011, para.67).**

Účast veřejnosti v řízení

§ 70

Odst. 3: Občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se řízení **podle tohoto zákona (správního řízení)**, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení. Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Povinnost informovat o zahájených řízeních zůstává!

- vztahuje se asi i na stavební úřady
- vztahuje se asi i na správní řízení podle StavZ
- vztahuje se asi i na „zásahy“, k nimž příslušný orgán ochrany přírody vydává závazné stanovisko pro účely správního řízení podle StavZ

Důsledky novelizace stavebního zákona (a zákona o ochraně přírody a krajiny)

- *Ekologické spolky se mohou účastnit řízení podle ZOPK, ale již nemohou ovlivnit kácení dřevin a výjimky z ochrany ohrožených druhů, jde-li o podklad pro výstavbu.*
- *Mimo ZOPK se dostanou do řízení vodoprávních kromě povolování vodních děl a do řízení navazujících ve smyslu zákona o posuzování vlivů a do řízení podle § 7 IPPC. Dostanou se také do tzv. naturových věcí, protože jejich posouzení probíhá procesem dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, který mezi navazujícími řízeními nerozlišuje.*

Osekání účasti veřejnosti

- **ale neřeší blokování velkých záměrů (které jsou v režimu EIA)**
- **v rozporu s Aarhuskou úmluvou? S právem EU?**

§ 9c zákona č. 100/2001 Sb.

(1) Veřejnost může v navazujícím řízení uplatňovat připomínky k záměru. Připomínky lze uplatnit ve lhůtě do 30 dnů od zveřejnění informací podle § 9b odst. 1 na úřední desce, nestanoví-li zvláštní právní předpis či správní orgán příslušný k vedení navazujícího řízení lhůtu delší

(3) Pokud se podáním písemného oznámení přihlásí správnímu orgánu, který navazující řízení vede, do 30 dnů ode dne zveřejnění informací podle § 9b odst. 1, stává se účastníkem navazujícího řízení též

a) Samosprávný celek dotčený záměrem, nebo

b) dotčená veřejnost uvedená v § 3 písm. i) bodě 2 (ekologické spolky).

(4) Odvolání proti rozhodnutí vydanému v navazujícím řízení může podat také dotčená veřejnost uvedená v § 3 písm. i) bodě 2, a to i v případě, že nebyla účastníkem řízení v prvním stupni.

§ 7 zákona č. 76/2002 Sb.

a) provozovatel zařízení, b) vlastník zařízení, c) obec s kraj, na jejichž území je nebo má být zařízení umístěno, e) občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, zaměstnavatelské svazy nebo hospodářské komory, jejichž předmětem činnosti je prosazování a ochrana profesních zájmů nebo veřejných zájmů podle zvláštních právních předpisů, dále obce nebo kraje, na jejichž území může toto zařízení ovlivnit životní prostředí, pokud se jako účastníci písemně přihlásily úřadu do 8 dnů ode dne zveřejnění stručného shrnutí údajů ze žádosti podle § 8.

- *problém: není zřejmý vztah k EIA, nejsou zde další představitelé dotčené veřejnosti*

§ 115 zákona č. 254/2001 Sb.

(7) Občanské sdružení má postavení účastníka řízení vedeného podle tohoto zákona, s výjimkou stavebních řízení vedených podle § 15 a řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, jestliže písemně požádá o postavení účastníka řízení do 8 dnů ode dne sdělení informace podle odstavce 6. Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(16) Účastníkem řízení o povolení k odběru podzemní vody je žadatel a dále osoby podle odstavců 4 a 7. Účastníky řízení o určení správce drobného vodního toku nebo jeho zrušení jsou žadatel, dosavadní správce drobného vodního toku, správce povodí a obce, jejichž územím drobný vodní tok protéká. K vydání rozhodnutí se vyjadřují příslušné vodoprávní úřady (§ 106 odst. 1).

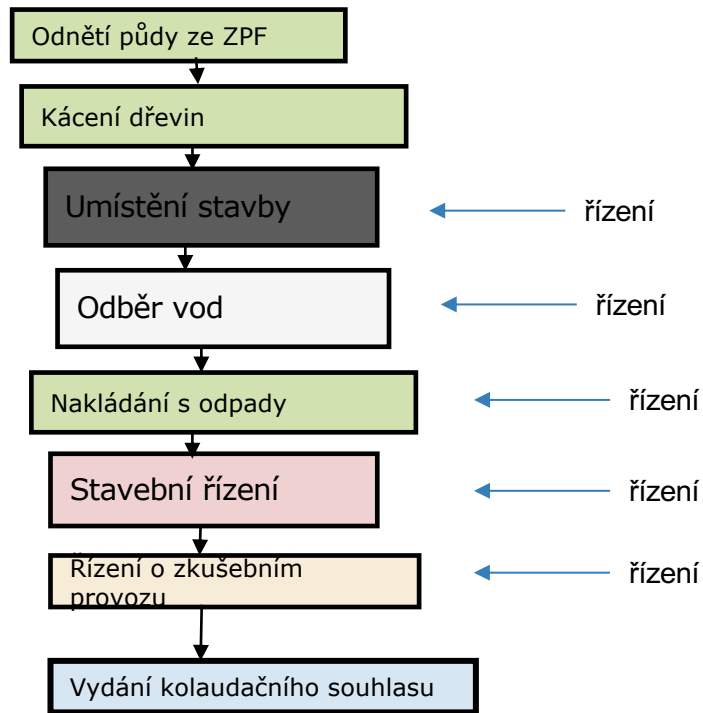

Výstavba závodu na výrobu papíru

Výstavba závodu na výrobu papíru (kapacita 15 tun denně)

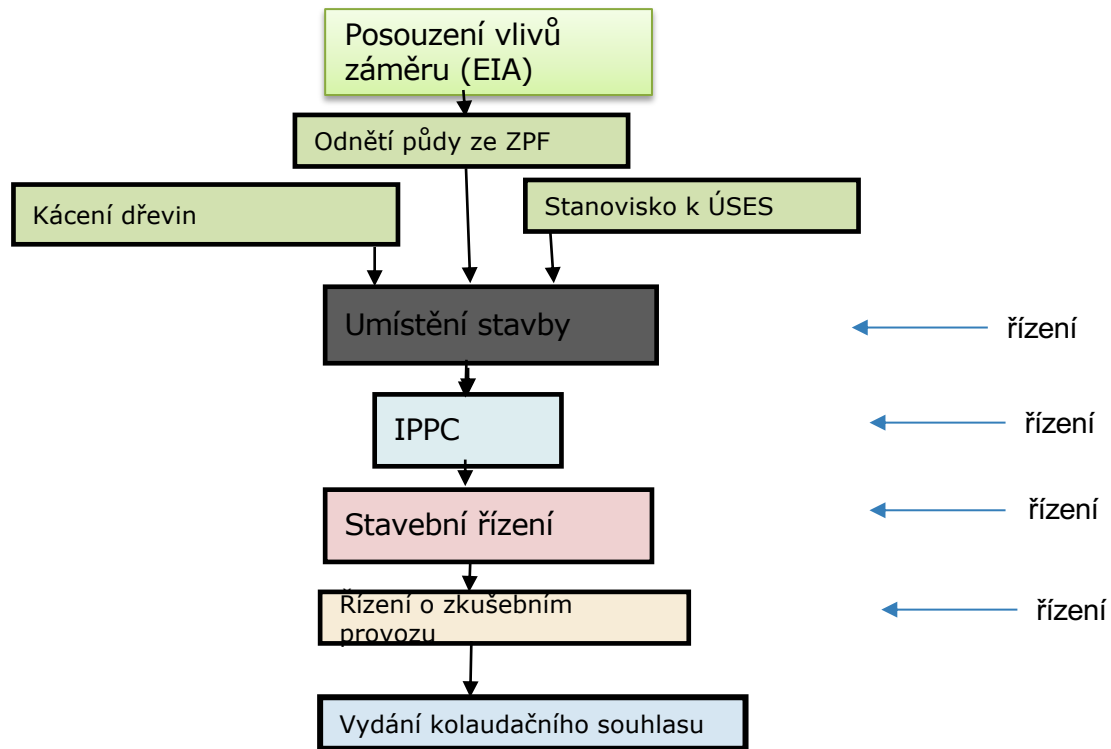
- **Příloha č. 1/bod 72/kat. II zákona o posuzování vlivů:** nad 10 t/den zjišťovací řízení, nad 200 t/den EIA
- **EIA neproběhne (konec ve zjišťovacím řízení),**
- **pod limitem IPPC (6.1. Průmyslová výroba papíru a lepenky, o výrobní kapacitě větší než 20 t denně),**
- **zemědělská půda,**
- **rostoucí dřeviny.**

Spolky?
Sousedé?
Dotčenost?
Pohoda bydlení?
Právo na životní prostředí?

Výstavba závodu na výrobu papíru (kapacita 20 tun denně)

- **ÚSES – místní biokoridor (soustava remízků),**
- **EIA proběhne,**
- **Nad limitem IPPC,**
- **Zemědělská půda,**
- **Rostoucí dřeviny.**

Malá šance:

- Pokus o získání účastenství spolků či rezidentů v územním a stavebním řízení podle stavebního zákona na základě § 27 odst. 2 a § 28 odst. 1 správního řádu z titulu tvrzení o možném dotčení na právu na příznivé životní prostředí, popřípadě na nájemním nebo užívacím právu (u rezidentů žijících poblíž záměru, který je předmětem územního nebo stavebního řízení)
- Pokus o získání „účastenství“ spolků v řízení podle § 149 správního řádu o vydání závazného stanoviska ke kácení dřevin (dle § 8 odst. 6 ZOchrPř) nebo závazného stanoviska k povolení druhové výjimky (dle § 56 odst. 6 ZOchrPř), popřípadě jakéhokoli jiného závazného stanoviska podle ZOchrPř, na základě § 2 odst. 3 správního řádu z titulu možného dotčení na oprávněných zájmech na ochraně přírody a krajiny.

Větší šance:

- Ekologický spolek, pokud se nemůže stát účastníkem povolovacího řízení, vystupuje v pozici dotčené osoby - a může nadále upozorňovat stavební úřad na možný dopad záměru na okolí.
- *Viz rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2016, č. j. 4 As 17/2016 - 44, a rozsudek NSS ze dne 13. 10. 2016, č. j. 4 As 160/2016 - 58*
- Žaloba neúčastníka (viz dále)

Přístup k soudní ochraně?

Omezení soudní ochrany a volba žalobního typu

Striktní nároky na volbu žalobního typu ve správním i civilním soudnictví

- důsledek: nemožnost dosažení právní ochrany, podávání nadbytečných žalob z důvodu opatrnosti (vyšší náklady na straně žalobců, soudů i správních orgánů)

Složitost povolovacích režimů

Nucená taktika kobercových náletů, nedostatečný výklad práva

Mrtvé právo před soudy

- důsledek: opožděna ochrana, nevyužitelné závěry, permanentní nejistota

Nemožnost přezkumu strategických politik

- důsledek: omezený rozsah přezkumu

Nedostatečná ochrana proti „nečinnosti“

Srov. např. rozsudek ze dne NSS ze dne 31. 8. 2017, č. j. 4 As 117/2017 – 46

Negativní legislativa?

Důkazní břemeno?

Pojetí aktivní legitimace pro řízení před soudy

Žalobce = jednotlivec

- důsledek: omezení soudní ochrany v případech s výrazným osobním a místním dopadem (mnohost žalobců, násobné poplatky, ale ne vždy náklady řízení)

Aktivní legitimace = dotčenost na (věcných) právech

- důsledek: koncentrace na lidská sídla, respektive upřednostňování ekologických spolků (i jiné faktory)

Omezená možnost náhrady škody

- jednotlivcům ani ekologickým spolkům není příznávána

Nejasný koncept dotčenosti, resp. řetězení dotčenosti

- u spolků se presumuje jejich dotčenost v rámci posuzování aktivní legitimace procesní, vyžaduje se vazba k lokalitě; v případě aktivní legitimace věcné je vyžadován zásah do práv
- v případě jiných subjektů není dosud vyjasněno (typicky obce)

Relevantní čtyři druhy řízení:

- řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu,
- ochrana proti nečinnosti správního orgánu,
- řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního,
- řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části.

**Aktivní legitimace procesní x věcná,
nezákonnost x dotčenost**

Vývoj judikatury k dotčenosti na právech ve vztahu k ekologickým spolkům:

- 1. Nález I. ÚS 59/14 – ekologické spolky mohou podat návrh na zrušení OOP za splnění vymezených podmínek**
- 2. Další judikatura upřesnila podmínky aktivní legitimace a začala je uplatňovat i ve vztahu k aktivní legitimaci k podání žaloby proti rozhodnutí podle § 65 s.ř.s.**
- 3. Vymezené podmínky začaly být aplikovány i při posuzování legitimace k účastenství v řízení podle § 70 ZOPK.**

Vývoj judikatury k aktivní legitimaci:

1. Návrh na zrušení OOP

- nález IV. ÚS 3572/14
- rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2016, č. j. 2 Aos 2/2013 – 120
- rozsudek NSS ze dne 24. 5. 2016, č. j. 4 As 217/2015 – 197
- rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2017, č. j. 3 As 126/2016 – 38

2. Žaloba proti rozhodnutí:

V rozsudku ze dne 25. 6. 2015, č. j. 1 As 13/2015 - 295, NSS uvedl, že závěry ohledně dotčenosti ve hmotněprávní sféře potenciálního navrhovatele a nezbytnosti lokálního prvku lze použít i na otázku možné aplikace § 65 odst. 1 s. ř. s. a že *„mohl být stěžovatel v tomto konkrétním případě napadeným rozhodnutím dotčen na svých hmotných právech.“*

Podobně v rozsudku ze dne 15. 7. 2015, č. j. 2 As 30/2015 – 38, NSS uvedl, že *„(o)becnější závěry Ústavního soudu, že environmentální spolky se mohou domáhat nejen ochrany svých procesních práv, ale i práv hmotných, jsou jistě aplikovatelné i ve věcech žaloby proti rozhodnutí správního orgánu.“*

Vývoj judikatury k aktivní legitimaci:

2. Žaloba proti rozhodnutí:

- Rozsudek NSS ze dne 25. 6. 2015, č. j. 1 As 13/2015 - 295
- Rozsudek NSS ze dne 15. 7. 2015, č. j. 2 As 30/2015 – 38
- Rozsudek NSS ze dne 6. 1. 2016, č. j. 3 As 13/2015-200
- Rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 As 73/2015 – 40

3. Účast v řízení podle § 70 ZOPK

V rozsudku ze dne 16. 11. 2016, č. j. 1 As 182/2016 – 28, NSS uvedl ve vztahu k účasti v řízení, že „(s)polek založený za účelem ochrany přírody a krajiny, působící obvykle na jiném místě než je objekt, o němž se vede správní řízení, může být účastníkem řízení podle § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, tehdy, pokud se řízení týká objektu s určitým stupněm celostátní ochrany (např. národního parku).“

Dále např. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2017, 3 As 126/2016 – 38

Dílčí „problém“: Judikatura není jednotná ve vztahu ke všem formám účasti

- ***Vztahují se citované závěry i na účast veřejnosti v navazujícím řízení ve smyslu zákona o posuzování vlivů?***
- ***Vztahují se na účast dle vodního zákona?***
- ***Vztahují se na účast dle zákona o integrované prevenci?***

Jak soudy ověřují splnění podmínek?

Z tvrzení samotného spolku, z údajů dostupných ve veřejném rejstříku, výroční zprávy či statusu spolku, ale i ze skutečností jim známým z úřední povinnosti, tedy že se konkrétní spolek opakovaně účastní soudních a správních řízení ve věcech ochrany přírody a krajiny.

Co znamená místní vztah?

Lokální spolek / lokální zájem, spolek s celostátní působností / větší, celostátní zájem (zatím)

Jiné spolky než ekologické?

Ovšem žalobu je oprávněna podat i osoba, která se neúčastnila řízení, pokud tvrdí dotčení na svých právech (§ 65 odst. 1 s.ř.s.).

„Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“

Omezení účasti veřejnosti v řízení tak neznamená, že není možné žalovat vydané rozhodnutí

Rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2014, č. j. 7 As 30/2014 – 26

Rozsudek ze dne 18. 4. 2014, č. j. 4 As 157/2013 - 33, č. 3060/2014 Sb. NSS

Rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2015, č. j. 4 As 50/2015 – 30

- ***vyčerpání opravných prostředků? Lhůty?***
- ***zájemníci a dotčené osoby***

DĚKUJI ZA POZORNOST!

vomacka@mail.muni.cz

